

— Θάν μπορεί επιτέλους κανένας, αδερφέ, νά συντρέχει καί τούς φίλους του, νάν τούς ἀνακουφίζει, νάν τούς κάνει νά χαίρουνται ! Λεφτά ; Τί νάν τὰ κάνω τὰ λεφτά ; Τὰ παράπιασι δά με τὰ χέρι μου καί τὰ χόρτσι !

Καί τὸ λέει καί τὸ ξαναλέει καί χαίρεται σάν τὸ μικρὸ τὸ παιδί ποὺ τοῦ βιάζοντε λεφτὰ στὸ χέρι του γιὰ νᾶχει νάν τὰ πετάει ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Καί συλλογίζουμαι ἀκόμα πὼς ὁ Μαιτσούκας εἶναι ἱκανὸς νά φτάσει ἴσαμε κεῖ. Ἄν ὅχι ἀλάκωρη, τουλάχιστο τῇ μισῇ σύνταξί τοῦ θάν τοῦ δώσει αὐτοῦ τὸ Κράτος νά τὴν ξεγυρίσει στὸ Κράτος γιὰ τὸν Ἑθνικὸ στόλο ἢ γιὰ κανένα ἄλλο ἔργο ἐθνικόν.

— Ὡχ ἀδερφέ, μᾶς σώνουν ἐμῶς, σ' ἓνα μιου-καλικάκι τῆς Πλάκας, ἓνα πιότο φασουλάκια μανηρο-σέλαχα κ' ἓνας φίλος γκυρδιακός !..

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ

Ὁ Στεργίου ἐργάστηκε σὰ μεγάλος δημιουργός. Ἐξῆσε μὲ τὸ ἔργο του καί τὸ ἔργο του ἔχει κάτι ἀπ' τὴ ζωὴ του. Δὲ συλλογίστηκε πὼς εἶναι μαθητὴς σὲ Πολυτεχνεῖο, οὔτε πὼς ἀπὸ τὸ διαγωνισμὸν αὐτὸ κρεμότανε τὸ μέλλον του. Εἶχε μέσα του τὴ φλόγα, τὴν ἀσβύστη φλόγα, ποὺ δὲν τοῦχε δοθεῖ ποτὲ ἡ ἀφορμὴ νὰ φανερώσει. — «Δὲν ἐργάστηκα ποτὲ μὲ τὸ σύστημα ποὺ δοῦλεψα τὸ ἔργο μου αὐτό. Τὸ θέμα μου εἶταν τέτοιο ποὺ μπόρεσα νά δημιουργήσω κάτι». Κι αὐτὸ τὸ κάτι, ποὺ λέει μὲ τὴν εὐκρινέστερη μετριοφροσύνη, ποῦναι γινώρισμα πάντα τοῦ ξεχωριστοῦ ἀνθρώπου, εἶναι πολὺ μεγάλο, μὰ πρὸ πάντων πολὺ καινούριο γιὰ τὸν τόπο μας. Γκρέμισε κάθε παραδεχμένο, δὲν ἀκολούθησε καμμιά συμβουλὴ, ἐπαναστάτης, προσωπικὴς τέλει στὴν ἀντίληψή του, ἐπίασε νά δημιουργήσει ἓνα ἔργο, ποὺ δὲν εἶταν βέβαιος πρὶν, ἀν θὰ μπορούσε νά τελειώσει καθὼς τᾶρχισε. Καί πάτε ; Ὅχι δουλεύοντας μ' ὅλη τὴν ἡσυχίαν του μέσα στὸ ἀτελιέ του, μὰ σὲ διαγωνισμὸ ποὺ ἔπρεπε νά τελειώσει τὸ ἔργο του σὲ ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα, σὲ σαράντα μέρες δηλαδὴ. — «Δὲν ξέρω ἂν θὰ μπορέσω νά βγῶ πέρα. Ὅσα μοῦ λέει νά κάνω ἡ συνείδησή μου εἶναι τόσο πολὺ δύσκολα καί τόσο πάνω ἀπὸ τὴ δύναμή μου !...» Καί σὰ συμπλήρωμα τῶν λόγων αὐτῶν

τοῦ ἴδιου, ἐρχονται τὰ λόγια τοῦ καθηγητῆ Ροῦλου, ποὺ σὰ συγγενὴς ἐνὸς ἀπὸ τοὺς διαγωνιζομένους δὲν εἶταν μέλος στὴν ἐπιτροπὴ : « Ἀπορῶ μὲ τὴν τόλμη του.... Δὲν εἶναι ἔργο γιὰ μαθητὴ.... Ἔργα σὰν τ' ἄλλο (κ' ἐννοῦσε τὸ ἔργο τοῦ κ. Τόμπρου) εἶδαμε καί βλέπομε κάθε χρόνο στοὺς διαγωνισμοὺς, ἐνῶ σὰν καί τοῦτο οὔτε εἶδαμε ποτέ, οὔτε πιστεύω νά δοῦμε.... Ἀπορῶ μὲ τὴν τόλμη του ». Παράλληλα μὲ τὴν ἄρτια τεχνικὴ τοῦ μόρφωσις ὁ Στεργίου, εἶχε καί τὴ φιλολογικὴ, μελετημένους βαθειά, μὲ τὴς ἀτομικὰς ἀρχές του, μὲ τὸ νεωτεριστικὸ πνεῦμα του, διαγωνίστηκε ἡ γιὰ νά κερδίσει, κάνοντας ἔργο, ἡ γιὰ νά καταστρέφει τὸν πηλὸ τοῦ καί μαζί μ' αὐτὸν ὅλες τὴς ἐλπίδες του. Μὲ μιὰ τέτοια τολμηρὴ ἀπόφαση, σὲ μιὰ στιγμή ποιητικοῦ μεθυσιοῦ δημιούργησε τὸν ἐξάγγελό του. Τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἐξάγγελος ; Ἡ Ζωὴ ἡ ἴδια. Ἕνας μεστός ἀνθρώπος ποὺ βρίσκεται ἀκόμα σὲ κίνηση. Δὲν ἔχει σταματήσει καί στηρίζεται στὸ δεξιὸ τοῦ πόδι. Τὸ ἓνα τοῦ χέρι ἀνυψωμένο, μόλις κρατιέται ἀπὸ τὴν κούραση καί τ' ἄλλο προσπαθεῖ ν' ἀνασύρει κάποιο πέπλο ποὺ ἀνεμίζει ἀπ' τὸ δρόμο.

Δὲν εἶναι δηλαδὴ ἡ μόνη δράση τοῦ αὐτοῦ. Σὲ μιὰ παρόμοια ψυχολογικὴ στιγμή δὲ θᾶχε βέβαια τὸ νοῦ του νά σκεπαστεῖ μὲ τὸ πέπλο ποὺ τοῦ πῆρε ὁ ἄνεμος. Εἶναι μιὰ κίνηση ἀσυναίσθητη κι αὐθόρμητη, τόσο ζωντανὴ ὅμως ! Τὸ πρόσωπό του ἔχει μιὰν ἔκφραση ἀγωνίας, κόπου καί χαρᾶς μαζί. Τὸ στόμα του εἶναι ἀνοιχτὸ καί ἡ δύναμη ποὺ βάζει γιὰ νά φωνάξει τὸ «νικήσαμε», φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐξόγκωση τῶν νεύρων τοῦ λαιμοῦ του. Προσμένεις νάν τᾶκούσεις σὰν τὸ δαίς. Θαρρεῖς πὼς εἶναι ἡ τελευταία του προσπάθεια. Ἐρχεται ἀπὸ δρόμο μακρινόν. Τὸ ἀνάσασμά του εἶναι βαρὺ. Τὸ στηθὸς του ἔξω πεταγμένο. Ὅλο τὸ νευρικό του σύστημα σὲ μιὰν ὑποδιέγερση ποὺ σ' ἀφίνει νά διακρίνεις κάθε νεῦρο του, κάθε του μυῶνα καί κάθε φλέβα του. Ξεχειλίζει ἡ ζωὴ, ἡ ὑπερένταση τῆς ζωῆς.. Εἶναι ἴσως τὸ μόνο ἐλάττωμα τῆς μεγάλης αὐτοῦ δημιουργίας, πὼς ἔχει ζωὴ περισσότερη ἀπ' ὅση θᾶπρεπε. Τόση εἶναι ἡ ὁρμὴ τῆς κίνησός του, ποὺ θαρρεῖ κανένας πὼς ὅλο κεῖνο τὸ πελώριο σῶμα ταλαντεύεται στὸν ἀέρα· πὼς δὲν πατεῖ πουθενά, πὼς ἀγωνίζεται νά συγκεντρώσει κάθε του δύναμη καί κάθε του προσπάθεια γιὰ νά προφτάσει νά πεῖ τὸ μεγάλο τὸ μήνυμα κ' ὕστερα νά σωριαστεῖ κάτω νεκρό. Τὸ κεφάλι τοῦ ἐξαγγέλου τοῦ δὲν εἶναι ἀρχαϊστικὴ κεφαλὴ. Ἀντινοῦ, ψυχρὴ καί βουδῆ· εἶναι κεφαλὴ ἡρώα μεθυμένου ἀπὸ τὸ ἄγριο μεγαλεῖο τῆς μάχης, μὰ κι ἀνθρώπου συντριμμένου ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἀγωνίας καί τοῦ κόπου. Τὰ μάτια του ἔχουν μιὰν

(*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στοῦ περασμένου φύλλου.

ἀνέκφραστη δύναμη. Τὰ μαλλιά του τὰ παίρνει ὁ ἀγέρας. Δὲ βγήκε οὔτε ἀπὸ λουτήρα, οὔτε ἀπὸ τὰ καλλυντήρια τῆς Πολιάδας Ἀθήνας, ὅπως ὁ ἐφηβὸς τοῦ κ. Τόμπρου. Ἔρχεται ἀπ' τῆ μάχης!

Ὁ Στεργίου γυρίζοντας ἀπ' τὸν πόλεμο καὶ ξέροντας βαθεῖα κάθε του συγκίνηση, ἔχοντας καὶ τὴν ἀτομικὴ πεποίθηση πὼς ἡ Τέχνη περισσότερο ἀλήθεια καὶ ζωὴ πρέπει νὰ νῆται, παρὰ ὁμορφιά, εἰς αὐτὴ τυχαίνει νὰ μὴν ὑπάρχει οὔτε στὴ ζωὴ, οὔτε καὶ στὴν ἀλήθεια, νατουραλίστας ἀδιάλλαχτος, μᾶς παρουσίασε τὸ ἔργο του ἐμφυχωμένο, μέσα σὲ μιὰ ροντένια φόρμα, βάρβαρη, ἀγρία καὶ σκληρὴ, μὰ μεγαλύπρεπη. Νὰ γιατί δὲν πρέπει νὰ συγκρίνεται μὲ τὸ ἔργο τοῦ κ. Τόμπρου. Παρακολουθήσαμε τὴν ψυχολογία τοῦ κόσμου ποὺ πλημμύριζε τὶς αἰθούσες τοῦ Πολυτεχνείου. Ὅλοι κοίταζαν μ' εὐχαρίστηση τὸ ἔργο τοῦ δεύτερου τούτου γιὰ τὴν πλαστικὴ ὁμορφιά του. Μπροστὰ ὅμως στὸ ἔργο τοῦ Στεργίου σταματοῦσαν ὅλοι βουβοὶ καὶ κατάπληκτοι γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἐκφρασὴ του. Εἶχε μιὰν ὑποβλητικὴ δύναμη, κάτι ποὺ συγκλονοῦσε. — «Ποῦ τὰ ἡῦρε αὐτὰ τὰ πράγματα, πὼς τὰ φαντάστηκε, δὲ μπόρῳ νὰ καταλάβω ἔλεγε κάποιος καθηγητὴς. Τὸ μόντελλο βέβαια δὲν τοῦ παρουσίαζε τίποτ' ἀπὸ τούτα ποὺ βλέπουμε». Αὐτὸ θὰ πεῖ δημιουργία. Αὐτὸ θὰ πεῖ ἀληθινὸς τεχνίτης. Καὶ στὴν τεχνικὴ λεπτομέρεια ἀκόμα δὲ μπόρει νὰ πεῖ κανένας πὼς ἔμεινε πίσω. Τὸ δεξὶ πόδι τοῦ ἐξαγγέλου του, πάνω στὸ ὅποιο στηρίζεται ὅλο τὸ βάρος τοῦ γιγάντιου κορμιοῦ του, εἶναι τόσο τεχνικὰ, ἀνατομικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ δουλεμένο, ποὺ μόνο αὐτὸ ἂν ἔκρινε κανένας καὶ τίποτ' ἄλλο, θάφτανε νὰν τὸν βγάλει ἄξιο γιὰ τὴν Εὐρώπῃ. Μὲ δυὸ λόγια τὸ ἔργο τοῦ Στεργίου στὸν τόπο μας τὸν ὅλο ἄγρον ἐπροσπάθειες, τὸν μακρὺ ἀπὸ κάθε καινούριο καὶ ἐπαναστατικὸ κίνημα στὴν Τέχνη, εἶναι ἓνας θρίαμβος. Δὲ θέμε νὰ μὴ διατυπώσουμε καὶ τὴν ἐπιφύλαξή μας γιὰ τὴν υπερβατικότητα τοῦ σὲ πολλὰ σημεῖα, (στοὺς τένοντες τοῦ λαίμου λόγου χάρι καὶ στὴν ἐξόγκωση τῆς ἀριστερῆς πλευρᾶς) καθὼς καὶ ὁ καθηγητὴς Γερμανιώτης λαμπρὰ χαρακτήρισε τὴν Τέχνη του, λέγοντας πὼς ἔχει υπεραιμία, μὰ αὐτὸ ἴσα-ἴσα μᾶς φανερώνει ὅλη τὴ δύναμη καὶ τὴν ὁρμὴ τῆς δημιουργικῆς λαχτάρας του, γιατί ὅπως καὶ μεῖς γράψαμε παραπάνω, τὸ μόνον ἐλάττωμα τοῦ Στεργίου εἶναι αὐτό: ἡ υπεραίσθηση, ἡ υπερένταση, ἡ υπερεκχέλιση τῆς ζωῆς. Δὲν πιστεύουμε νὰ παρυσυρθεῖ ἀπὸ τὴν ἐνθουσιώδη καὶ ὑποδοχὴ ποὺ τοῦκανε ὁ Τύπος. Εἴμαστε βέβαιοι πὼς ξέρε: καὶ ἔχει μετρήσει ὁ ἴδιος τὴ δύναμή του. Τὸ ἂν εἶναι Rodin δὲν τὸ ξέρουμε ἀκόμα. Τ' ὅτι πάλι θὰ γίνῃ μὲ τὸν καιρὸ μεγάλος καὶ δυνατὸς τε-

χνίτης, ἂν ἐξακολουθήσῃ νὰ δουλεύει μὲ τὸ ἴδιο σύστημα, εἶναι ὄχι μονάχα προσδοκία μας, μὰ καὶ πεποίθησή μας.

Ἄδικο θάταν ἀφοῦ τόσο πλατειὰ μιλήσαμε γιὰ τὰ ἔργα τῶν κ. κ. Τόμπρου καὶ Στεργίου νὰ μὴν ποῦμε δυὸ λόγια καὶ γιὰ τὸ πρόπλασμα τοῦ κ. Ἀλεξαντρόπουλου, ποὺ ὅσο κι ἂν ἔκρινε κατώτερο ἢ ἐπιτροπή, ἔχει καὶ αὐτὸ μερικὰ προτερήματα, ὄχι ἄξια περιφρόνησης βέβαια. Ὁ ἄγγελός του δὲν ἐκφράζει τίποτα, οὔτε νίκη ἀναγγέλλει, οὔτε κίνηση ἔχει καμμιὰ. Ἐνας ἀθλητὴς περισσότερο ποὺ σκύβει ἀποσταμένος νὰ κοιμηθεῖ. Τὸ ἀρχαιόπρεπο κεφάλι του, καθὼς σ' ἔργο κλασσικῆς τέχνης, καὶ τὸ στήθος του ὅμως, εἶναι πολὺ καλὰ δουλεμένα. Ἡ στάση του δὲν εἶναι πιτυχημένη, τὸ σηκωμένο χέρι του πολὺ βρῦ, σὲ τρόπο ποὺ νὰ φαίνεται πὼς πέφτει κάτω καὶ ὄχι πὼς ἀνυψώνεται γιὰ νὰ συνοδέψῃ τὰ λόγια τῆς ἀγγελίας του, ἂν καὶ καθὼς εἴπαμε δὲ φανερώνεται πὼς μιᾶ. Καὶ ὅμως. Τὸ ἔργο αὐτὸ μὲ τὸ ἔργο τοῦ κ. Τόμπρου μπόρεσε κάλλιστα νὰ συγκριθεῖ. Οἱ δύο αὐτοὶ ἐργάστηκαν μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα καὶ μέσα στὰ ἴδια σῶματα. Τότε μάλιστα ὑποθέτουμε πὼς ἡ ὑπεροχὴ τοῦ κ. Τόμπρου θὰ φαίνονταν, ἐπειδὴ βλέποντας κανένας τὸ ἔργο του δὲ μπόρει νὰν τ' ἀρνηθεῖ μερικὰς ἀρετὰς, ποὺ σὲ ἴδει τὸ ἔργο τοῦ Στεργίου τίς λησμοναί: ὁλότελα. Τὰ δυὸ αὐτὰ ἔργα ταίριαζε νὰ παραβάλλῃ ἢ ἐπιτροπή. Τὸ ἔργο τοῦ Στεργίου ὅμως, σὰν ἔξω ἀπὸ τὸν κύκλο τῆς περιωρισμένης mendalite τῶν ἀντιπάλων του, ἀνόμοιο ἐντελὼς καὶ στὴν ἰδέα καὶ στὴν τεχνικὴ διατύπωση, ἔπρεπε νὰ κριθεῖ ξεχωριστά. Τώρα δὲν ξέρουμε ἂν χυνόμενο στὸ γόψο, τὸν ἄχαρο καὶ τὸν ψυχρὸ, θὰ χάσει ἀπὸ τὴν ἐκφρασὴ του, τὴν τόσο ζωντανὴ πάνω στὸν πηλὸ, ποὺ τὸ χρῶμα του φέρνει λίγο στὸ χρῶμα τῆς σάρκα. (Οἱ πληροφορίες μας εἶναι καὶ ἀπὸ καθηγητὰς ἀκόμα, πὼς ὁ Στεργίου κέρδισε τὴν ὑποτροφία. Ἐπειδὴ ὅμως καθὼς φαίνεται, ὑπάρχουν ἰδιαίτεροι λόγοι καὶ μερικοὶ καθηγητὰς ἔδωκαν τόση σημασία στὶς ἐπίχτητες ἀρετὰς τοῦ κ. Τόμπρου, ὥστε νὰν τίς παρουσιάσουν ἴσως μὲ τίς φυσικὰς, μὲ τίς ψυχόρμητες καὶ τίς ἐσώτατες τοῦ Στεργίου, παραστάθηκε ἁδικὴ ἢ ἀποστολὴ μόνο τοῦ τελευταίου αὐτοῦ στὴν Εὐρώπῃ. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισαν νὰ στείλουν καὶ τοὺς δυὸ. Δὲν ξέρουμε τώρα κατὰ πόσο οἱ ὅροι τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Ἀβέρωφ θὰν τὸ ἐπιτρέψουν. Γι' αὐτὸ περιμένουμε μ' ἀγωνία. Ἄν ἐξευρεθεῖ ὅμως ὁ τρόπος νὰ πάει στὴν Εὐρώπῃ καὶ ὁ κ. Τόμπρος, ὅς ἀκούσει μιὰ φιλικὴ μας σύσταση. Στὴν Εὐρώπῃ, καὶ πέρα στὰ μεγάλα καὶ τ' ἀληθινὰ κέντρα, νὰ φρον-

τίσει να μορφώσει το αίσθημά του και να ρυθμίσει τη σκέψη του. Η τεχνική του μόρφωση είναι άρκετή, σήμερα μάλιστα που η Τέχνη δεν εξετάζει και πολύ, αν όχι πια καθόλου, τις λεπτομέρειες που με τόση σπουδή πολέμησε να μας παρουσιάσει στο έργο του, μ' ακριβώς εκείνο που έλειπε απ' αυτό: Τη δύναμη που συγκινεί και συναρπάζει. Γενικά ο φετεινός διαγωνισμός του Πολυτεχνείου θα μείνει ξεχωριστός. Μας έδωσε την αφορμή να γνωρίσουμε έναν καλό τεχνίτη, τον κ. Τόμπρο, κ' ένα μοναδικό ταλέντο, μια σπάνια ιδιοφυΐα, έναν επαναστάτη της Τέχνης, το Νίκο Στεργίου.

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ

Βέβαια πια είναι πώς ή 'Επιτροπή αποφάσισε να στείλει και τους δυο στην Εθρώπη. Την Κυριακή το μεσημέρι, λέγεται, πώς ο πρίγκηπας Νικόλαος με τον Ούγγρο προσωπογράφο Λάζλο, που μένει από δω και λίγες μέρες στην Αθήνα, πήγαν να δουν τα έργα, που έχουνε πια χυθεί στο γύψο. Μ' αυτή την ευκαιρία ένα σωρό διαδόσεις σκορπίστηκαν δω και κει (γιατί ο τελευταίος γλυπτικός διαγωνισμός έγινε αληθινά το ζήτημα της ημέρας των καλλιτεχνικών κύκλων) πώς ο πρίγκηπας τάχατε είπε για το έργο του κ. Τόμπρου πολλά, πώς έχει ελληνικώτερες γραμμές, (πριγκηπικός τεχνοκритικός θρος, καθώς φαίνεται) αρχαιοπρεπέστερη κεφαλή και πώς κρατεί ακόμα στο χέρι του σταυρό και σπαθί. Και αν αυτά είναι διαδόσεις και μόνο, κάνουν πολύ άσχημα κείνοι που τις βγάζουν, λέγοντας ότι θένε εις βάρος του πρίγκηπα. Γιατί έμεις δε θα θέλαμε νάν τα πιστέψουμε. Αν ο εξάγγελος του κ. Τόμπρου είναι πραγματικά άρχαίος εφηβος, ο σταυρός στο χέρι του έχει την ίδια θέση που θα είχε κ' ένα ηλεκτρικό φανάρι στο χέρι του κινικού Διογένη, ή κ' ένα άντραξέ φουστάνι στο κορμί της 'Ασπασίας του Περικλή! Αν από επιείκεια δε μιλήσαμε για το ζήτημα αυτό, για να μην πικράνουμε ένα νέο με άρχαιες τεχνικές αρετές, που θα μπορούσε και που μπορεί να κάνει κάτι πηγαίνοντας έξω, δε σημαίνει πώς δεν κρατήσαμε και μ' επιφύλαξη μερικά πράγματα, για νάν του τα ποῦμε, όταν κι ο ίδιος όμολογήσει πώς το έργο του έγινε μέσα σε στενούς, πολύ στενούς περιορισμούς, που δεν τον άφηναν να κάνει κείνο που τούλεγε ή συνείδησή του, αν είναι καλλιτεχνική, που το πιστεύουμε.

Λέγεται ακόμα πώς ο Ούγγρος ζωγράφος Λάζ-

λο, μιλώντας για το έργο του Νίκου Στεργίου, είπε πώς είναι μια απλή **ανατομική επίδειξη**. Κι αυτό δε θέμε να πιστέψουμε για τεχνίτη που έζησε ακριβώς κει πέρα που η Τέχνη σήμερα έχτελει τον πραγματικό περιορισμό της. Διάδοχος ζωγράφου σάν το Λέμπαχ δε θάταν ποτέ δυνατό να εκφέρει μια τόσο ασυλλόγιστη κρίση. Κι αν είναι πάλι αλήθεια για τον πρίγκηπα, (πράγμα που τώρα πια δε δυσκολευόμαστε να πιστέψουμε από κ' η πανυπερέβαση «Εστία» το βεβαιώνει στο σημερινό φύλλο της), δεν έχουμε παρά να εκφράσουμε τη λύπη μας. Για κάθε περίπτωση ή γνώμη της Α. Ύψηλότητος έχει βέβαια κύρος πριγκηπικό, όχι όμως καλλιτεχνικό και βάσιμο.

1 του 'Απρίλη 1913

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚ...

»» ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ ««

Θ.

Σου είχα πει:

— «Περιμένο άπόψε τα μεσίνυχτα να κατεβάσει ύποφασισμένα ή Μοίρα το σφυρί της απάνω στο άιτωλένιο άμόνι της καρδιάς μου.

»Πλήθος γύφτοι χεροδύναμοι θα βαρέσουν με τις βαριές τους τις φλέβες μου.

»Γυφτοπούλες σταράτες, με μάτια περικομένα και φιλιςένια δόντια, θάναγέλασουν τον κοημό μου και θα μοι ραστούνε την ψυχή μου.

»Την ψυχή μου θα μοιραστούνε οί γυφτοπούλες.. Με τη δύναμή της θα γνωρίσουνε το γραφτό τους και θα μοιράνουνε τις αγάπες τους».

Και όμως δεν έγειρες το κεφάλι στο στήθος μου..

I.

Πικραμένος από τα λόγια σου, έβλεπα τα μανισμένα κύματα που χιμούσανε σάν όργη Θεού καταπάνω στούς βράχους.

Ήθελα να πετάξω τη ζωή μου στην όργισμένη θάλασσα για να τσακιστεί στα βράχια μαζί με τη θύμηση της αγάπης μου.

Μά όταν έφερα στο νού μου τη γλύκα του πρώτου μας φιλιού και θυμήθηκα με τί λυχίαρα παραμερίσαμε τις τριανταφυλλίες για να ομίξουμε τα χείλια μας, αναστέναξα τόνομά σου και κίνησα για το περβολάκι μας.

Είτανε ή ψυχή μου σάν πουλί κυνηγημένο από άγρια τρικυμία και που είχε κουρνιάσει μέσα μου φοβισμένο.

Οί τριανταφυλλίες δε με γνωρίσανε. Και μια μαργαρίτα με όρθανόχτα βλέφαρα μου είπε.

— «Είναι πια πολύ άργά....»

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

Σημ. Από τα λάθη που μείνανε αδιόρθωτα στο παραμένο φύλλο, ανάγκη να διορθωθούνε δυο.

Στο **Ζ**, ή λέξη «λογικό» θα γίνει «λογισμό» και στο **Η**, αντίς «μαγισμένου» θα μπει «μαγιόμενου».